

FDUV:s kommentar om det nationella handlingsprogrammet för genomförande av FN:s funktionshinderkonvention

FDUV intresseorganisationen för svenskspråkiga personer med intellektuell funktionsnedsättning tackar för möjligheten att kommentera handlingsprogrammet för mandatperioden 2020-2023. I programmet redogörs förtjänstfullt för många av de utmaningar som råder inom funktionshinderfältet. FDUV efterlyser dock mer konkreta åtgärder för att programmet ska nå målen och de facto förbättra situationen för personer med intellektuell funktionsnedsättning.

Kritisk brist på svenskspråkig arbetskraft inom funktionshinderområdet

Enligt preliminära resultat från Språkbarometern 2020 (publiceras 12/2020) har språkklimatet i Finland försämrats. På många orter är bristen på svenskspråkig social- och hälsovårdspersonal särskilt svår inom funktionshinderområdet, vilket leder till att kommunerna inte kan erbjuda lagstadgade tjänster och familjerna blir utan stöd. Också på nationell nivå är situationen oroväckande. Det behövs kraftigare åtgärder för att råda bot på detta.

Behov av statistik om svenskspråkiga med funktionsnedsättning och svenskspråkiga producenter samt fortsättning på boendeprogrammet KEHAS

5.3 Tietoisuuden ja tietopohjan lisääminen

I rapportutkastet (s. 57) konstateras att tjänster för svenskspråkiga personer med funktionsnedsättning tryggas. I Finland finns uppskattningsvis 45 000 svenskspråkiga personer med funktionsnedsättning, som bor inom åtta av de framtida välfärdsområdena. Av dessa beräknas ca 2500 ha en intellektuell funktionsnedsättning. Detta innebär att andelen svenskspråkiga med intellektuell funktionsnedsättning inom respektive välfärdsområde är litet och att de svenska vårdkedjorna måste skraddarsys. För att kunna göra detta behöver varje tvåspråkigt välfärdsområde tillförlitlig information om de olika stödbehov som svenskspråkiga personer med funktionsnedsättning har. FDUV anser därför att myndigheterna dels bör samla in statistik om funktionsnedsättning och modersmål i befolkningsundersökningar, dels göra kompletterande undersökningar om behoven bland svenskspråkiga med funktionsnedsättning för att få en så realistisk bild av behoven som möjligt.

Välfärdsområdena bör ta ansvar för sina invånare med funktionsnedsättning, också på svenska. Basservicen behöver ändå stödas upp av expertkunnande. De tvåspråkiga välfärdsområdena bör utreda vilken typ av expertkunnande som finns att få på svenska och skapa konsultationsstigar för personal inom basservice gällande till exempel frågor om funktionshindermedicin, psykiatri, autism och sömnproblematik. En utredning bör även göras om vilken typ av kunnande som saknas i dag och som kunde möjliggöras genom samarbetsavtal mellan de tvåspråkiga välfärdsområdena. Information om stödbehov behövs också för att kunna avtala om samarbete mellan de tvåspråkiga välfärdsområdena kring serviceproduktion i de mest krävande fallen.

5.6 Eläminen itsenäisesti ja osallisuus

I handlingsprogrammet konstateras behovet av tillgängliga bostäder, vilket är bra. För att förverkliga funktionshinderkonventionens mål behövs dock också starkare fokus på individuella boendetjänster och en fortsättning på KEHAS-programmet. ARA-finansieringen bör utvecklas så att den kraftigare sporrar till utveckling av innovativa, flexibla boendelösningar i stället för den betoning som nu finns på grupplösningar och ”mini-institutioner”. Personlig budget, bostadsnätverk och individuella tjänster som personlig assistans stöder personer med intellektuell funktionsnedsättning att bo som andra. För att förbättra möjligheterna till delaktighet bör stöd i att fatta beslut förtydligas och garanteras i lag både som rättighet och som stödform. Utvecklingen av stöd i att fatta beslut bör ske i nära samarbete med funktionshinderorganisationerna.

Tilläggsinformation:

Annette Tallberg-Haahtela, sakkunnig, annette.tallberg-haahtels@fduv.fi, 040 674 72 47
Lisbeth Hemgård, verksamhetsledare, lisbeth.hemgard@fduv.fi, 040 526 43 69